

Historier
fra
Gammel Vennebjerg
og
omegn

Forord

I en verden, som hastigt ændrer sig også i de små lokalområder, besluttede jeg at samle historier og beskrivelser, som især knytter sig til skolen, men også til folk og lokaliteter i Gammel Vennebjerg og omegn. Historier fra området, som beskriver miljøet og nogle af de personer, som levede deres liv i her.

Der ligger nogle nedskrevne erindringer fra min far Aage Kristensen, som var førstelærer i Vennebjerg skole fra 1937 til 1960. Resten er fortalt af en gruppe beboere og gamle elever fra skolen, som har forskellige erindringer og historier fra området. Det er lokalhistorie, som vil forsvinde med os, hvorfor vi har prøvet at samle op i tide.

Jeg har selv haft stor fornøjelse af dette arbejde, som er kommet til veje under hyggelig og uformel snak i Vennebjerg. Jeg håber, at de deltagende føler sig korrekt refereret. Ellers modtager jeg gerne korrektioner. Skriftet er tænkt som et levende dokument, som kan tilføjes flere historier og beskrivelser. Jeg ved, at mange andre har historier at fortælle, hvorfor jeg gerne modtager mere materiale pr. mail eller pr. telefon.

Jeg håber, at andre med tilknytning til området, det være sig slægtninge, nye beboere eller gamle beboere, vil finde det sjovt og interessant at læse noget om det liv, som engang udfoldede sig i omgivelserne på og omkring Vennebjerg Bakke.

En stor tak skal lyde til alle, som har bidraget til dette skrift.

Mail: hansbundgaard@get2net.dk

Tlf: 61269914

Tilegnet mine forældre: Ulla og Aage Kristensen.

2012

Hanne Bundgaard

Vennebjerg skole

Aage Kristensen

I Sines hus boede der i lærer Skousens tid en mand, som hed Peter Hvorup. Han var verdens største kværulant og var Sognerådet til stort besvær. Fra et matrikelkort erfarede han, at han ejede 3-4 meter af skolens grund, og det viste sig, at skellet gik lige gennem skolens brønd. I en tvist med læreren om vandet, sagde denne: ”De kan da ikke forbyde mig at tage vand fra min halvdel.” Hertil svarede Hvorup:

”Do ka’ ,heller entj forbye mæ å ski i dej nan halvdel!”

#

Den sidste skoledag i ”gamle dage” i Vennebjerg skole. Juleafslutning.

Når jeg skriver ”gamle dage” i anførselstegn, betyder det tiden omkring 1940, da jeg startede som lærer ved Vennebjerg gamle skole. Dagen begyndte i den årle morgenstund. Mellem kl. 6 og kl. 7 tog de ældste elever skolen i besiddelse medbringende pyntegrønt. Mos, juletræ og julegave til lærer og lærerinde. Det første de gjorde, var at sætte tørvekassen hen foran døren til min lejlighed, så jeg ikke skulle komme og forstyrre dem i utide. Dernæst fyrede de op i kakkelovnene. Jeg var noget betænkelig ved at lade dem tænde op i kakkelovnene. Jeg skulle jo også lade som om, at jeg ikke anede noget om, at de ville pynte skolestuerne.

For en sikkerheds skyld lagde jeg brænde til rette aftenen før, så der kun skulle sættes en tændstik til, og så sagde jeg dagen før, at der undertiden var nogle ”nisser”, der fyrede op for mig, den sidste dag før jul, og hvis de skulle møde ”nisserne”, så kunne de fortælle dem, at brændet var lagt til rette i kakkelovnene. Så kikkede eleverne forstående til hinanden, og de var klar over, hvad jeg mente. Så begyndte pyntningen. I vindueskarmene og på pultene, blev der lagt mos, billederne med H. C. Andersen og ”De fire generationer” (Chr.IX, Fr.VIII, Chr. X og Fr. IX) blev pyntet med grangrene. Under loftet og på væggene blev der hængt flagguirlander, og på hvert skolebord var der anbragt et julelys. Selvfølgelig var der også et juletræ, som var anbragt på min pult.

Kl. 9 blev tørvekassen sat på plads, så jeg kunne komme ind. Jeg lod selvfølgelig, som om jeg intet havde hørt, og skyndte mig ind for at hente min kone, så vi sammen kunne beundre udsmykningen. Først efter morgensangen ”opdagede” jeg en pakke på min pult, og jeg spurgte forsigtigt om, hvad det var. Eleverne svarede, at jeg jo kunne pakke den op. Og nu kom det store øjeblik. Det var jo kun festkomiteen, der vidste, hvad der var i pakken. De øvrige elever var selvfølgelig meget spændte på at se, hvad jeg skulle have i julegave. Min kone og jeg var også meget interesserede. Var det et sølvfad til min kone eller et askebæger til mig, eller muligvis et skrivestel. Hvis jeg havde gemt alle de skrivestel, som jeg gennem årene har fået, var der næppe plads til dem på mit skrivebord.

Efter at jeg havde takket for gaven, blev der læst julehistorie, og i frikvarteret blev bordene stablet op i det ene hjørne, og så gik det løs med sanglege, ”Tyv, ja tyv – Skære, skære havre – Aspeløv og lindeløv – Der stod en jente” og mange flere. I pausen kvitterede lærerinden, min kone og jeg med julegodter, og så gik det løs igen til middag.

Så hjalp eleverne med at rydde op, og så skiltes vi med ønsket om en glædelig jul og besked om, at der var juletræ i forsamlingshuset 3´ juledag.

Det er muligt, at nogle gamle elever læser ovenstående artikel, og jeg håber, at de vil nikke genkendende til det, jeg her har fortalt.

Jeg vil slutte med at sende en venlig hilsen til eventuelle gamle elever fra Vennebjerg skole og til alle nuværende elever ved Skallerup skole.

Aage Kristensen, Sønderlev.

#

Da lærer Skousen skulle søge embede, blev han anbefalet af Pastor Rambusch, som var født formand for skolekommissionen. Ansættelsen var gjort betinget af lærerens flid med at gå i kirke.

På den tid blev der foretaget overhøring - en slags eksamen - i skolen, for at skolekommissionen kunne sikre sig, at børnene lærte noget, og at læreren var duelig. Pastor Rambusch havde i den anledning lavet en regneopgave, hvis facit var leveret til Skousen. Facit var forkert. Skousen tillod sig at spørge, om det måtte blive gennemregnet på tavlen, hvortil han fik nej med ordene: "Dette er facit, og anderledes kan det ikke være!"

#

Møllerens Bente var kommet i skole. Hun var noget benovet og smågræd. Det affødte følgende kommentar fra én af pigerne fra Lophaven: "Jamen Bente, how på di åller."

#

Engang, hvor vi skulle spille komedie, var jeg sminkør. Da jeg havde forvandlet en pige, så hun lignede en grim, gammel kælling, spurgte hun: "Er a no rigtig grim?" "Ja" sagde jeg, "du ligner fuldstændig Krover-Marie." "Ja", sagde pigen, "det er også min faster". Flov var jeg. Krover-Marie var gift med Per Røjnom (rundtenom), og var mildest talt ikke skøn at skue.

Hanne

Ved Skt. Hanstid fortalte min far skolebørnene om Rolf Krake som ikke skyede ilden med ordene: "Den skyer ej ilden som over den springer". Stor var vores forbavselse, da en skoledreng efterfølgende tog et vældigt tilløb og så sprang tværs gennem Skt. Hansbålet, så gnisterne føg. Der gik ikke ild i ham, men han blev nok lidt sveden.

#

I skolen blev der undervist på flere klassetrin samtidig. Det betød, at den bette klasse kunne sidde og arbejde med regning, mens den store klasse fik fortalt bibelshistorie. De små havde lange ører, og nogen af dem god hukommelse.

Læreren fortalte om David og Goliath og skitserede med kridt på tavlen, hvor Goliath stod, og hvordan David så kom ind fra højre. Næste år, da læreren kom til samme emne, blev Goliath igen skitseret, men nu kom David ind på tavlen fra venstre. Dette udløste en større protest fra de bette, som nu var blevet et år større for: "David kam ej frå dej nan sie!"

#

I vinteraftenerne var der aftenskole for karle og piger. Min far gav undervisning i ekstra regning og dansk. Aftenskolen var godt besøgt af egnens unge, som også der fik lejlighed til at mødes efter dagens arbejde på gårdene.

Søren

Jeg gik meget op i frikvartererne. Vi spillede fodbold, og om sommeren tog vi en omgang i træerne. Man kunne kravle i træer hele haven rundt, uden at komme på jorden. Vi kælkede også i Dahls bakker i frikvartererne. Den sidste time kunne godt trækkes lidt ned, hvis det var godt kælkevejr. Der var enormt mange børn i området. De kom også fra Lønstrup og kælkede. Senere etablerede vi skibakke syd for kirken, med lift, som trak skiløberne op ved hjælp af en traktor fra Stadegård.

#

Skolen tog på den årlige, store skoleudflugt. Min bedstefar (Søren Færch) kørte børnene til stationen, og skolelæreren var nærmest røvpisker. Man kan bare forestille sig, hvordan det er at tage på udflugt med 4 skoleklasser, ca. 50 børn, og ganske få voksne. Den nervøse skolelærer blev sendt af sted med følgende bemærkning fra bedstefar: ”Nå, så skal skolelæreren også have en fridag i dag”.

Det var i hvert fald det eneste, det ikke var. De skulle alle sammen med hjem igen, ellers var fanden jo løs. Vi var både i Ålborg, Vordingborg, Roskilde og Viborg. I Vordingborg kom en hellikoper med en stor reklame for Toms Guldbarre og pudsede gåsen. Det var vi ikke vant til i Vennebjerg.

#

Skolekommissionen kom på besøg 1 gang årligt. Så sad de på rad og række og fulgte med i undervisningen. Der blev overhørt kollektivt i historie med kongerækken, dansk m.m. og lavet regnestykker, så kommissionen kunne vurdere, om vi kunne noget.

Søren og Poul

Søren

Jeg gik i Vennebjerg skole. Der var en førstelærer og et stort antal hjælpelærere, som skiftede jævnligt. De blev ”afprøvet” hver gang. Jeg havde en noget grov start. Jeg var startet i skolen samme år og skulle holde fødselsdag i december. Jeg havde medbragt nogen små sedler, som inviterede skolekammeraterne til fødselsdag. Jeg vidste, hvor mange børn der skulle komme, så jeg havde allerede regnet ud, hvor mange penge der ville komme ind. Sedlerne blev delt ud, men kl. 10 ringede telefonen, at der var udbrudt mund- og klovsyge, så jeg måtte nok hellere komme hjem. Jeg kan tydeligt huske, at alle de små, sirlige sedler blev samlet på fejebladet af læreren og smidt i kakkelovnen, og så kunne jeg cykle hjem. Det var noget af en skuffelse at gå glip af sin første børnefødselsdag, og gården (Overklit) var, ligesom de andre store gårde, afsondret i 3-4 uger. Ingen måtte forlade gården.

„

Poul

På det tidspunkt tjente jeg på Villerup, vi kunne ingenting lave, men ved I hvad vi gjorde? Vi tog til Overklit og spillede kort.

Ole

Vi var på tur til Ry, hvor vi overnattede i Knudshule. Vi var 2 klasser af sted, og vi hørte nattergalen for første gang i Silkeborgskovene, det var helt fantastisk, for den havde vi jo ikke hørt før.

#

Den helt store sensation var, når der kommer et omrejsende zoo til skolen og stillede burene op på skolepladsen. Der var en bjørn, nogle aber og lidt forskellige dyr, alle i noget ynkelig forfatning, men for skolebørnene var det særdeles spændende og usædvanligt. Zoo-mutter solgte sukkerknalder pakket ind i pergamentpapir.

#

Vi havde en skrækkelig lærerinde i Vennebjerg skole. Hun var meget stram både i udseende og væremåde. Hun straffede os ved at sætte neglen ind i øreflippen, lige til det blødte. Der var én af drengene, som efterfølgende provokerede hende ved at tage et stykke trækpapir og holde det op til øret, så blodet rigtig kunne ses.

#

Vi havde salmevers for i den skole, og dem skulle vi lære udenad, eller næsten udenad, noget jeg ikke er ked af i dag. Og så havde vi analyse af salmens indhold, som nu indgår i andre skolefag i dag. Læreren brugte også den gulerod, at ”hvis vi nu lige skynder os at blive færdig med de regnestykker” så kan der måske blive tid til 10 minutters oplæsning fra de pjålt bøger, som var gamle børnebogsklassikere som Onkel Toms Hytte og Jorden rundt på 80 dage, alle meget slidte af mange års oplæsning.

Ole og Thorkild

Jeg plejer at sige, at det jeg husker bedst fra skolen var, når vi alle sammen skulle ud og rydde stenspikningen i hele husets længde for ukrudt. Det var da hyggeligt, og hvordan skulle læreren ellers få det gjort?

En enkelt dag om året gik vi hen i sandgraven, hvor vi hoppede ud over skrænten. Det var kombineret med noget botanik, hvor vi så på, hvad der var af planter.

Vi var i Tolne skov hvert år med toget fra Lønstrup. Det var med madkasse og drikkevarer. Det var den eneste gang man fik pålægschokolade med. Nogle mødre var også med, for at hjælpe med at holde styr på ungerne. Når der så skulle kaffe med, blev det fyldt i en sodavandsflaske med noget mælk og noget sukker og noget sager, som blev pakket ind i mange lag aviser og så med en korkprop i. Alle skolebørn fik én årlig billet til en rejse i landet, f.eks. en stor udflugt for den store klasse til København.

Thorkild

Om sommeren cyklede skolebørnene til Harrerenden, for at lære at svømme. Man lå i klitterne og lærte svømmetagene, og så var det ud i bølgerne. Ikke noget nemt sted at lære at svømme.

#

Jeg gik halvdelen af min skoletid i Vennebjerg skole, og halvdelen i den nye centralskole. De små klasser gik hos de skiftende hjælpelærere, og de større hos førstelæreren. Om vinteren, når det var rigtig koldt, kunne man dårligt varme hjælpelærerens klasselokale op, som lå mod nord. Så blev alle børnene samlet i førstelærerens klasseværelse og undervist af de 2 lærere på én gang. Så var vi sommetider 3 ved hvert 2-mandsbord.

Vi startede i centralskolen i november 1960 og havde fået forlænget vores efterårsferie, for at få skolen færdig. Der manglede fysiklokaler og andre speciallokaler. Det var en omvæltning og meget spændende for børnene, men ikke mindre for lærerne, som nu skulle til at fungere sammen og finde en hverdag. Der var meget forskel på, at førstelæreren kaldte børnene ind til time, ved at råbe ”halløj” ud af vinduet, og så til den nye skole, hvor timerne kørte strikt efter et ur.

De første år efter at vi var kommet til den nye skole, var der tradition for, at alle skolens børn og lærere spadserede fra skolen tværs over til Klangshøj.

Det skete den første, rigtige forårsdag.

#

Der var god disciplin i skoletimerne, men læreren var meget afslappet i frikvartererne, for da gik det hårdt for sig, også inde i klasselokalerne. Vi slåssede sateme. Men det var han jo nødt til, ellers kunne han rende frem og tilbage hele tiden, og han skulle jo også slappe af. Så fik vi jo også fyret noget krudt af inden næste time.

#

I skolen var der 2-mands lokummer med spand. Det var lige så fint, som derhjemme. Hvis spanden så var noget fuld, så ”lutte man sig bare lige lidt og tjr lidt rundt”, så der blev plads. Der hjemme brugte mange hjem også kostalden til besørgelse.

Når vi havde hjulpet far med dyrene, skulle vi vaske os, så vi ikke lugtede for meget af ko, når vi kom ind til mor. Det var noget med et par kedler vand og en spand. Så vaskede man sig ude i stalden, hvor mælkespandene stod. Da vi var børn, kom vi i zinkbaljen inde foran kakkelovnen. Sidst i 50-erne var det kun ca. en fjerdedel af hjemmene, som havde toilet inde.

Kræn

Der var en lærerinde, der elskede at spille klaver, men så kravlede Anker Borisholdt op, og tog den stjer af, som gik ned til fodpedalen. Så virkede den fodpedal ikke rigtig længere. Vi kørte rundt med hende. Så var der flere gange, at lærer Kristensen kom ind og bad om ro.

#

I frikvartererne kravlede vi i træer. Vi havde også en tospændertømme med. Så var der 2, som var heste og 1 der styrede, og så løb vi rundt på pladsen og legede heste. Vi spillede fodbold på gymnastikpladsen, som lå i det nordvestlige hjørne af skolens grund.

#

Førstelæreren fungerede af og til som en slags arbejdsformidling. Når bønderne ringede til ham om efteråret, at de skulle have nogle drenge til at tage kartofler op, så sagde din far: ”Marius Jørgensen skal have 10 drenge”. Så var vi dernede og tage kartofler op i skoletiden. Vi havde nok 10 timer hver dag. Vi var en 10-12 år. Vi kunne lige bære sådan en stor kurv, og det skulle gå stærkt. Vi gik i skole 2 dage om sommeren og 4 dage om vinteren. Når vi tog kartofler op arbejdede vi alle dage. Det var Marius Jørgensen, Regnar Andreassen og Jens Olesen, Højlund. Det var accepteret af forældrene. Vi var sat i verden for at arbejde. En af de sidste gange skrev Jens Oluf en check og gav den til mig med besked om, at gå ned til købmand Reincke for at få den vekslet, og derefter fordele pengene retfærdigt mellem mig og mine skolekammerater.

Tut

Om morgenen, når læreren kom ind, rejste alle sig op og stod ved siden af pultene og sagde: ”Godmorgen”. Så fik vi besked om at sætte os. Så sang vi morgensang, der blev bedt fadervor, og derefter sunget endnu en sang. Så kunne vi gå i gang med lektierne.

#

Vi gik til præst hos pastor Hald. Vi var det eneste hold, der ikke blev taget billeder af. Det nægtede han. Han sagde, vi var så uartige, så det var spørgsmålet, om han ville konfirmere os. Han sagde til forældrene, at han ikke ville lade os fotografere, for vi var ikke værdige til at komme op og hænge.

#

Der var mange forskellige vikarer, der fungerede som andenlærer. De var der et halvårstid eller mere. Vi havde dem bl.a. til geografi. Og vi var meget dygtige i min klasse, for når der kom en ny, spurgte vedkommende om, hvor langt vi var kommet.” Jo, vi er kommet til England”. Så jeg kan alle de engelske byer uden ad, og så kan jeg ikke andet. Da jeg gik ud af skolen, anede jeg ikke, hvor Varde eller Esbjerg lå. Det havde jeg aldrig hørt om.

Én morgen kom Kristensen ind med en stor højttaler, som han havde koblet til radioen, så vi kunne blive orienteret om det, som han mente kunne blive det store verdensdrama. Så sagde han, at nu skulle vi høre efter, for dette kunne betyde starten på tredje verdenskrig. Det var i 1956, hvor Rusland var på vej ind i Ungarn. Det ville han dele med os. Så da vi kom hjem fra skole, vidste vi mere, end vore forældre.

#

Til skolen kom der også en tryllekunstner, og en mand med et loppecirkus uden lopper! Den helt store sensation var, da der kom en mand med en meget sort neger. Manden havde arbejdet i Afrika og havde hjembragt negeren, som ikke kunne dansk. Han rejste rundt og viste den

sorte mand frem. Den stakkels mand stod oppe ved kateteret og fik besked på at åbne munden, så vi kunne se, hvordan han så ud indeni. Vi skulle se, at han ikke var sort inde i munden, og at hans tunge var rød. Han skulle også vise sine håndflader frem, så vi kunne se, at de var lyse. Han havde helt kruset hår og var måske 20 år. Meget fremmedartet! For 5-7 år siden var der en TV-udsendelse, hvor en gammel afrikaner fortalte, at han nok var én af de første sorte i Danmark, og at han blev kørt rundt og vist frem på skoler.

#

Vi solgte jo mærker til godgørende formål i skoletiden. Vi fik udleveret mærkerne, f.eks. Dybbølmærker, og så cyklede vi ud i skoledistriktet for at sælge dem. Så var spørgsmålet, hvem der skulle ind til Sine, det var der jo ingen der ville. Jeg gik så ind til Sine, og hun købte også.

#

Doktor Biegel kom på sit årlige eftersyn af skolebørnene. Det var en stor begivenhed. Pigerne for sig og drengene for sig. Han sad ved kateteret, og så skulle vi hoste og stønne og puste, og så skulle han mærke på os her og der. Og så skulle vi jo komme med en urinprøve. Først og fremmest var det et mærkeligt ord for os her ude, hvad var det for noget? Vi gik hjem og spurgte, og det vidste min mor i hvert fald godt, hvad var for noget. Jens Sten mente, at det nok skulle være en hel uges opsamling, så han kom med en hel fyldt mælkeflaske. De havde jo ikke sagt hvor meget, og der skulle i hvert fald være nok til at undersøge, om han fejlede noget.

#

Vi piger var inviteret til fødselsdag. Da vi skulle hjem, ville moderen gøre det så godt for os, så hun havde lavet budding i portioner i alle mulige farver. Min var lilla og smagte frygteligt. Storebroderen ville underholde os og havde sat tomme patronhylstre på alle ti fingre. Så spillede han ”klaver” for os på maghonibordet, hvilket resulterede i, at der var talrige mærker i det fine bord, da forældrene kom tilbage.

#

Om eftermiddagen efter skoletid havde pigerne håndgerning med fru Kristensen, som var meget tålmodig. Vi startede med at strikke grydelapper, og derefter lærte vi at strikke norske luffer med mønster og tommeltot. Så syede vi en prøveklud med forskellige korssting, kædesting m.m. Derefter en ”mulepose” med broderi til vores sytøj. Så kom pudebetræk med hulsøm og fladsyning af initialer. Jeg syede også en kjole med broderi.

#

Omkring 1957 rejste vi i den store klasse til Vordingborg. Vi sejlede over Århus-Kalundborg med en afstikker til Samsø. Det år skulle gåsen forgyldes, det skete fra en helikopter, hvilket var en stor oplevelse. Vi var også på Stevns Klint og Holmegårds glasværk. Vi sov på et vandrerhjem i Vordingborg.

#

I frikvartererne kravlede vi i træer eller spillede rundbold. Vi blev som aber til at kravle i de træer. Drengene spillede fodbold, og jeg var målmand. Jeg gad ikke det tøsefnidder. Én gang, hvor de drillede mig med mit røde hår og mine fregner, labbede jeg én af drengene én på skrinet, for nu kunne det være nok. Så blev jeg målmand i bar respekt. Lige foran målet var der en masse pladder, så var de blevet enige om alle på én gang at give mig et fur, så jeg endte i pladderet. Men jeg rejste mig op og spillede videre. Det kunne være ligegyldigt.

#

Jens Sten og Norman var initiativtagere til at bygge en hule, som lå lidt ned af vejen, til højre, lige før svinget. Jeg fik lov til at deltage, fordi jeg kunne skaffe kiks, kopper og saftvand. Jeg kunne også holde mund. Den havde vi et års tid, til vi holdt op med at gå i skole. Jens gik ikke i skole, Norman pjækkede engang imellem, og jeg kom efter skoletid.

#

Skolen havde 2 lokummer til børnene. Hver var forsynet med 2 huller i et bræt over 2 spande. Der kunne man sidde rigtig hyggeligt med hjerteveninden og snakke. Det hændte i timen, at et par veninder hvisketiskede sig til at få lov til at gå på lokum sammen. Så slap man for lidt undervisning. Det var førstelærerens arbejde, at tømme spandene. Der blev gravet en lille grøft rundt om frugttræerne, hvorefter spandene blev tømt heri, og jorden igen lagt på. Det hændte, at skolebørnene gav en hånd med til at tømme spandene. Det var nok udmærket gødning, men ubeskrivelig ulækkert at komme løbende på bare fødder og så træde ned i det bløde, nyudlagte indhold fra spandene.

Personer. Forskellige hændelser

Aage Kristensen

Rundt om Vennebjerg kirkebakke boede en slægt kaldet ”Tullerne”. De var i evig kævl med naboer, myndigheder og hvem der ellers gad trættes med dem. Tulle-Jens var erklæret kommunist, så da der i 1957 blev afholdt 1 minuts stilhed for Ungarn efter den russiske invasion, stillede Jens sig på bakken og slog, alt hvad han kunne, i 1 minut på en olietønde.

#

Peter Bo havde endelig fået taget kørekort og fået bil. Dertil sagde jeg, at det var da dejligt, for så kunne de da køre til Hjørring. Svar: ”Det er no så nemt å ta rutebilen.”

#

Mødte Niels Bo i Sparekassen. Kom til at sige, at vi fastlønnede ikke kan gå og snyde med noget. Svar: ”Nej, I blive taget til sidste hvid, vi andre forsøger efter fattig evne”.

#

Datteren Inger Bo så, hvordan min kone rullede dejpølser ud til at skære pebernødder. For at konversere lidt spurgte min kone, hvordan de lavede pebernødder. Svar: ”Jo, vi bruger et fingerbøl.” På spørgsmålet om hvad de så gjorde, når dejen sad fast i fingerbøllet, svarede Inger: ”Så er en strikkepind udmærket.”

#

Familien Bo havde et lille sted på vej til Skallerup Kirke. Familien bestod af nogle velbegavede hjemmeføddinger med en udpræget humoristisk sans. Jeg havde børnene i skole og fulgte derfor familien. Peter og Ole var brødre, og jeg eksemplificerede et regnestykke på følgende måde: ”Ole, hvis I nu har 3 heste og Peter tager de 2, hvor mange er der så tilbage?” ”Der er 3, for får ser, a vi skal holde os fra øgene”.

#

Peter Bo gik senere i aftenskole, som foregik i skolestuen i Vennebjerg Skole: Han rev sine bukser på et søm, og jeg sagde til ham, at han kunne søge erstatning, hvortil han sagde: ”A tror nok a lader være med at anlægge sag”.

#

Familien var meget sparsommelig. Ofte kom Peter cyklende gennem Sønderlev med tasken fyldt med bøger fra biblioteket. Han holdt ind ved cykel-Alfred og bad om en ”forbedring” af sin cykel. Ja, hvad det skulle gå ud på? Jo, han ville gerne have monteret et støtteben.

#

Pastor Hald var engang på besøg hos Dagmar og Niels Bo, og Dagmar og præsten kom til at tale om bøger. Så spurgte præsten, hvilke bøger Niels godt kunne lide. Svar: ”A trover a best ka li sparekassebogen.”

#

Dagmar Bo stod og betragtede en rigtig flot og velplejet ko, og så udbrød hun: ”Den er en pryd for sin stand.”

#

Tulle-Jens var rasende over, at der var blevet bygget et observationstårn til brug for luftmeldekorpsset under hjemmeværnet. Jeg var blevet medlem af luftmeldekorpsset. Det betød at Jens ikke ville hilse på mig, når vi mødtes. Jens var erklæret kommunist. Da jeg spurgte ham, hvorfor han ikke ville hilse på mig sagde han: ”A hjælser intj på folk, der er medlem af hjemmeværnet, det gælder høje såvel som lave. Dej daw do melder dæ uk å hjemmeværnet, kender vi henen igen”!

For at komme til luftmeldetårnet skulle vi igennem nogle graner nær Jens’ hus. Som kommunist var han gal på hjemmeværnet, så vi skulle drilles. På stien hen til tårnet havde han først lagt noget pigtråd, som vi skulle træde på. Derefter havde han anbragt en bradepande med vand, og endelig havde han lavet en kæmpe stor lort, som vi skulle træde i.

Da Jenses far døde, skulle han synges ud, som det var skik. Det betød, at degnen skulle komme og synge for. Familien bad mig om at komme. Jeg sagde, som sandt var, at det ville jeg godt, hvis jeg kunne være sikker på, at Jens ikke smed mig ud. Broderen Kresten talte Jens til besindelse, og det endte da også med, at Jens trykkede både præst og degn i hånden efter begravelsen. Jens (også kaldet Tulle-Jens) boede i den nu nedlagte ejendom vest for Klangshøj.

#

Sydvest for kirken boede Knold Marie ganske alene i et nu nedlagt hus. En dag ville præstens kone ud at gøre dagens gode gerning. Hun lavede en god middag, og så kørte de ned til Marie, som rigtig guffede i sig. Da hun havde spist den gode mad, greb hun ned i skuffen og trak nogle rugbrødsskorper frem og gav sig til at gnave på dem. Fru Hald spurgte, hvorfor hun gjorde det: ”Det er for å få dej lie smag å muj”.

Hanne

Mulighed for fritidsaktiviteter var ikke store. Mange gik til gymnastik i forsamlingshuset i Vennebjerg, som normalt ikke blev varmet op. Der var bitterligt koldt, og man havde blåfrosne ben og hænder, når man var færdig efter en vintertræning. Til vinteropvisninger blev der til gengæld tændt op i en mægtig kakkelovn, som var rødglødende, men næppe kunne varme rummet op i den anden ende. Huset var ikke isoleret så meget, så det gjorde noget. Der var normalt både et drengehold, et pigehold samt de voksne piger og karle. Karlene var de mest spændende, for de slog flikflak og kraftspring vesten ud af madrassen under stort bifald. Om sommeren var der opvisning på gymnastikpladsen nord for Klangshøj. Der blev klædt om i skolen.

#

På Lønstrupvej nr 320 boede Klem-Anna. Hun havde tandpine og tilkaldte den lokale sygeplejerske frk. Winther, som boede i Vennebjerg Mejeriby, for at få hjælp. Da sygeplejersken kom ind, sagde Klem-Anna: ” Kan du in lige træk dej taj uk? A hår løsnet dej med brødkniven”.

#

Margrethe og Erik Hyldgaard (nuværende Klangshøjvej 26) boede med 4 børn i denne ejendom. Kreaturstald og beboelse hang sammen, så der var her, lige som alle andre steder med denne bygningskonstruktion, en udpræget lugt af stald i køkken og stuer. På vej ind i nuset stod pumpen med drikkevand. Aldrig fik man bedre vand end en slurk friskpumpet, koldt vand i potmålet af metal, som stod der for det samme.

#

Det var mange specielle typer på Vennebjerg bakke og i omgivelserne. Der var også mange interne stridigheder. Så meldte man hinanden til politiet, så klagede man til præsten, fordi Jens lå oppe i brinken og truede med en brødkniv osv. Jens var graver, så han rev kirkegården, så der skulle være pænt. Så for at drille ham dabbede andre bagefter rundt på hele kirkegården, bare for at irritere Jens.

#

Jens og Kristian var brødre. Kristian byggede et hus i det fredede område på skrænten nordvest for kirken, hvilket skæmmede kirken og dens område forfærdeligt. Huset var synligt fra Skallerupvejen. Kristian fik efter megen tovtrækkeri med myndighederne pålæg om at rive huset ned, hvorefter han byggede nuværende Klangshøjvej 22. Jens og Kristian kom herefter til at bo på hver sin side af kirkebakken.

#

I et lille hus (nuværende Klangshøjvej 28) boede Ajs Kristian og Petrea. Han var saddelmager og sad i et lille skur i haven nord for huset og reparerede seletøj o.lign. De boede først i Sines hus, som var Petreas barndomshjem. Huset var dengang en tredjedel mindre, men her boede de selv med deres børn i den ene ende og havde saddelmagerværksted i den østre ende. Der har ikke været meget plads.

Ajs Kristian havde en travl, men lidet indbringende tid om vinteren. Vi havde hjemmelavede ski, som var blevet bukket i enden over gruekedlens damp. Efterfølgende monterede Ajs Kristian bindinger, som passede til vore gummistøvler. De var lavet med nitter, som havde svært ved at klare strabadserne i Dahls bakker, hvor det gik livligt til.

De unge mødtes om aftenen uden for saddelmagerens hus for at vise hinanden, hvad man kørte på af cykler og motorcykler, og så i øvrigt få en snak med de andre unge.

Søren

På nuværende Skallerupvej 751 boede Marie og Victor Nielsen med 4 børn. Victor havde lidt jord, men levede vel mest af forefaldende arbejde. Victor var også snefoged. Det betød, at han skulle rykke ud med et hold folk med skovle, når sneen lagde sig over vejene. Der kunne ligge meget sne på Klangshøjvej, når alt var føjet til, specielt ved opkørslen fra skolen forbi Sines hus og op til kirken. Og ryddes skulle der, når der var kirkegang.

Når der var meget sne, ryddede de nogle store huller med 10-20 meters afstand, så Ajs Iversen med sin sneplov lettere kunne komme igennem. Trækraften i bilen var måske til at overse. Egnens unger fulgte operationen med stor interesse, for det var imponerende at se, hvordan Ajs Iversen kunne komme igennem med sneen flyvende til alle sider.

#

Jeg kan huske, at min bror Ole var kommet til fødselsdag oppe hos Pouls søn. Preben. Ole kom tidligt hjem fra fødselsdag. Poul var ved at kalke og stod på en stige. Poul var ikke helt enig med Preben om et eller andet, så Preben smuttede under stigen og tog det nederste trin af stigen med sig. Det var ligesom selskabet gik i opløsning. Efter den ordveksling der fulgte, var der ingen der havde lyst til at komme ind mere.

#

Victors Conny havde fået en kæreste, som kørte hende hjem på scooter. De væltede og trillede ned på vejen. Conny kom op at stå, hvorefter hun sagde til kæresten: ”Skøj dæ å rees dæ op og si, om do hår brække e bin”.

Poul

I Bakkely (nuværende Klangshøjvej nr.13) boede en skolelærer fra Asdal, som havde tegnet sognerådsformanden, men skiftet hans hoved ud med en tegning af fanden. Så blev han fyret. Han kom op til mig og sagde: ”Du har nogen høns, det er godt at få noget fremmed blod ind, skal vi ikke bytte kok. Men du skal ikke komme med ham før det er mørkt, for når han vågner om morgenen, så kender han hønsene”. Jeg indvilligede og kom ved aftenstide og byttede kok med skolelæreren. Jeg fik 3 æbler med hjem, det var til konen og børnene. Jeg skulle ingen æbler have, for jeg havde fået kokken billigt, som han sagde. Det morede vi os noget over. Kokken kom hjem i hønsehuset, og det var den mest tossede kok, jeg havde oplevet. Den ville ud og gebærdede sig som noget, der var ligeså tosset som skolelæreren. Da jeg mødte skolelæreren, spurgte denne, hvordan det gik med kokken. Jeg sagde, at den havde taget livet af sig selv. Læreren svarede: ”Do er ful å løvn. Do hår hoge hvot å ham!” ”Å det var jo rejti, haj har aldrig snakke me mig sien.”. Han kunne også spille violin og samtidig tromme. Han lavede et helt orkester. Så åbnede han døren, og så var der et farligt spektakel”.

#

Da vi flyttede til Vennebjerg, kom Pouline ned fra huset (nuværende Lyngbakkevej 10) i sin sædvanlige påklædning, spidsbukser og læderstøvler, og sagde: ”Det er ikke for at genere dig, men velkommen til Vennebjerg. Jeg håber, du er til at snakke med, for naboen han er ikke rigtig klog. Det er ikke fordi det gør noget, men den klædesnor du har på nordre side, den står på min jord. Og din brønd, den står også nærmest på min jord.” Den stod halvt inde under huset. Så sagde jeg: ”Du ejer måske huset, så er det nok galt, at jeg er flyttet ind”. Så gik Pouline. Jeg så hende aldrig mere, og kort efter døde hun.

Pouline boede i bindingsværkshuset på bakken og drev ejendommen (nuværende Skallerupvej 709) Hun havde i mange år Marie Gården, som tjenestekarl. Pouline var meget påholdende, så rygtet siger, at Marie blev spændt for møgbøren ud i marken, for at spare hesten. Hesten hed Dukkemanden, og den måtte ikke overnatte nede på gården, så der blev lavet en speciel stald oppe ved Poulines hus. Dukkemanden måtte ikke være ene hjemme.

Når Pouline skulle ud og harve eller lave andet markarbejde, havde hun de sædvanlig spidsbukser og læderstøvler på, og oven på det et forklæde med en stor lomme. I den havde hun sukkerknalder. Når Dukkemanden vendte, ville han under ingen omstændigheder gå igen, før han fik sukkerknalder.

Hun ville ikke levere mælk til mejeriet, dem var hun blevet uvenner med. Så hun kørte altid i jumble med mælken. Skulle der en kalv eller gris af sted, blev den også stoppet i jumben og afleveret ved stationen, som transporterede dyr med toget i en kreaturvogn. Der fandtes en samlestad, og der var så en baneformand, som stod for formalia som svinekort o.lign.

Marie blev næsten 100 år til trods for det hårde slid på Poulines ejendom. Hun boede først sammen med sin mor Johanne og derefter alene i det lille hus, som nu er revet ned, men som lå over for Lyngbakkevej 7.

#

Det er et galt klima heroppe. Der er mange originaler. Og der bliver flere. Da jeg kom herop tænkte jeg:” Her vil jeg sgu ikke bo, sammen med alle de originaler. Nu er jeg snart den værste!”

#

Ole Olesen, Stadegaard, kørte i en gammel Ford med gardiner, en pedalford, som havde gear i pedalerne. Han kørte bil op til en høj alder, bl.a. til Købmand Reinche (nuværende Lønstrupvej 232.) ”De snakker og snakker, men jeg er her fanden pine mig endnu!” Han kørte til Hjørring, men kun til Skolegade. Han kørte 30 km i timen, uafhængig af andre trafikkanter – fanden pine mig”!

#

Jeg fik jo sådan en mærkelig oplevelse. Jeg kom cyklende forbi og der i ladeåbningen, lå Albert (nuværende Løkkegårdsvej 16) og sov. Jeg syntes det var mærkeligt, at han lå der og sov middagssøvn. Det viste sig, at han lige var skåret ned. En datter var kommet ind, og havde sagt: ”Far hænger derude, han siger ingen ting”. Så rendte de op til Peter Toft. Han var helt vild og vidste aldrig, hvad han skulle gøre. ”Jamen do ska ta i knyv mæ, for Albert hår hunget sæ sil”. ”Det kan jeg sørme ikke”, sagde Peter. Men det var han nødt til. Så lod de ham ligge i ladeporten. Han var død, men det kunne jeg ikke se. De skulle ind og have kaffe hos enken, hun hed Laura, vi kaldte hende aldrig andet end Lalle. Der var nærmest fest. Nu havde manden hunget sig, det var jo dejligt. De havde skændtes om morgenen, derefter gik han og hængte sig. Samme eftermiddag mødte jeg Victor i marken. ”Albert har fandeme hunget sæ sil”. ”Hva! Det ka a sateme inj forsto, haj in hår jor for læng sin!” Han blev begravet i åben grav, som den sidste på Vennebjerg kirkegård. Så sagde Jens og Røde Kesse: ”Haj skal sateme nok blyve der. Føst så hår haj hunget sæ sil, så bærer vi svinet nier, og så drovner vi ham bag etter.” ”Der var jo våj”. Jens og Kesse de ku nok få e såe. ”Så fik Alberts kone Lalle bestyrer, men så vil hon i seng te ham. Det vil haj intj, for haj hae aldrig sit så måge nå fær”.

#

Vi havde holdt nytårsaften nede ved Michaelsen, (nuværende Vennebjergvej 272) og vi kom forbi Store Hanses hus, (nuværende Klangshøjvej 2) hvor de sagde, at nogen havde brækket ind. Røde Kristian sagde, at det havde han ikke. Han havde bare stukket en rive gennem det åbne køkkenvindue og fisket primussen og vandkedlen ud, som nu stod ude i sneen. Så blev det meldt til politiet i Hjørring. Jeg var overhovedet ikke blandet ind, men blev også indkaldt til afhøring hos den gamle politibetjent Karr. Vi snakkede og snakkede og til sidst sagde han: ”Ved du hvad, I skal fandeme holde op med de narrestreger oppe i Vennebjerg, for jeg kan sgu ikke hitte ud af det”.

#

Preben og Victors Henning var lige gamle; det Preben ikke kunne finde på, det kunne Henning. Victor havde en høne, som havde 8 kyllinger, og så var Henning kommet efter, at når ællinger kunne svømme, så kunne kyllinger vel også. Og det kunne de ikke.

Engang gik de og legede i Lyngbakkerne, og det var dæleme tørt. De havde de fået tændstikker med. Så var det, at det begyndte et ryge. Så løb jeg, alt hvad jeg kunne, tværs igennem det hele og smed min jakke. Men inden jeg fik gjort det, nåede jeg at give dem en på siden af hovedet begge to. Så kom Victor og sagde, at det var sateme godt, hvad jeg havde gjort. Det kunne være gået tosset galt, det var jo så tørt. Så fik Henning en lussing og lovede bod og bedring, men det var kun til næste gang, så var det det samme. De var et par røvere, og de havde meget sjov.

Ole

Oppe i brinken nord for mit hus ligger 2 skyttehuller fra krigens tid. Der lå tyskerne og skød lidt. De kom også ind til min far og ville købe mælk direkte fra koen. De ville ikke have "maskinmælk" fra mejeriet. De kom af og til forbi. De havde en større forlægning i Lønstrup og en flyveplads ude ved Maarup mellem kirken og Maarupgaard. Ellers mærkede vi ikke meget til krigen. Det gik nærmest, som vi var vant til med egne naturalier.

#

Lønstrup og Skallerup/Vennebjerg var 2 verdener, da jeg var barn. Før vi blev konfirmeret, havde vi af og til ærinde hos slagteren i Lønstrup. Når vi kom derned, blev vi jagtet af jævnaldrende, sommetider med knive, det er der ingen der ville tro på. Vi blev jagtet ud af byen. Den gang kunne vi ikke forstå hvorfor, men siden hen blev mange af dem mine meget gode kammerater, som jeg har haft meget sjov med. Mange af de drenge var nogen fattige fiskerdrenge, det var noget helt andet. Når vi blev konfirmeret, kunne de jo måle os på, at vi fik råd til at købe en ny cykel, en Dürkop med gear og håndbremse. Så når vi var i biografen hånedes de os bønder.

#

Almar Sten og hans kone havde 11 børn og boede i et lille hus på vej ud mod Hundeleve. Der var altid skønt at komme ind til dem, for der var altid nybagt sigtebrød. Børnene gik i marken om efteråret, for at tage kartofler op. Hver syvende række var deres egne kartofler, som de så kunne bidrage med til husførelsen hos Almar Sten.

#

Jeg var ude at tjene som 17-18årig. Der var et langt, stort stuehus, hvor mand og kone boede helt alene, men jeg boede i stalden i et rum ude ved hestene under et høloft. Jeg måtte vaske mig i malkerummet. Om vinteren var der is på væggene. Jeg har tit senere tænkt på: "Hvorfor fik jeg ikke et værelse inde i huset?" Det var holdningen til tyendet. Det var ikke fordi jeg blev holdt uden for. Om aftenen spiste jeg inde i huset og sad og læste inde i dagligstuen.

Kræn

Så var der fiskere fra Lyngby, der var kommet til bal nede i Vennebjerg Forsamlingshus. Og så sagde Jens Oluf Olesen og Peter Olesen (Jens Olufs bror) til min svigerfar: "Do stor lige her, så skal vi lige gå ej og smi dem uk!" Svigerfar stod så lige der ude mellem forsamlingshuset og Brugsen, så han kunne stå og tælle alle dem, der blev smidt ud. Så kom Peter Olesen pludselig

trillende ud af døren mens han råbte: ”Jens, for fanden, ku do en si, det var mæ?” Det virkede ikke lige, som de troede. Det var da godt nok noget af en oplevelse, når den forkerte kom ud!”

#

Der var fest hos Martha Skamris forældre. Der blev budt rundt og en gæst takkede nej med ordene: ”Nej tak, der er osse bund i fattigfolk”. Hvortil Marthas mor kommenterede: ”Det er der skam osse i os ajer!”

Tut

I Vennebjerg mejeriby fandtes en masse forskellige erhverv. Der var mejeri, brugs, kiosk, snedker, smed, tømrer og hjemmesygeplejerske frk Winther. Det var før hjemmefrysernes tid, så der var også et andelsfrysehus, hvor man kunne leje bokse. Kiosken havde flere funktioner, og var bestyret af Rejnar og Anna. Hvis man gik ind til venstre, kunne man købe is og slik, hvorfor stedet var samlingspunkt. Det var især om sommeren, når ispindene var kommet efter en lang vinteren. Prisen var 20 øre pr. stk. Døren til højre førte til skomagerværkstedet. Endelig kørte Rejnar også taxa.

#

Det, man gik til, var gymnastik. Når der var gymnastikopvisning i forsamlingshuset, var det en fest. Alle gik jo til gymnastik. Der var pigehold, drengehold, karlehold og pigehold. På et foto fra en opvisning kunne man tælle ca. 100 gymnaster, og det var kun Vennebjerg Gymnastikforening. Christiane og Niels Peter bestyrede forsamlingshuset og sørgede for kaffe, kage og opvarmning. Der var sat bænke op til publikum i mindst en tredjedel af rummet, og det hele startede med, at fanen blev båret frem af dygtigste gymnast blandt karlfolket. Alle gymnaster marcherede bagefter under afsyngning af ”Vi er børn af sol os sommer”. Det var ikke nemt at få plads til kraftspringene, så man inddrog ”den bette sal”, så karlfolkene kunne tumle videre ind i dette rum. Flere generationer gik af og til på samme hold. Det huskes endnu, hvor dygtig Otto Abrahamsen og hans søn Knud var til alle slags kraftspring og vejrmøller på rullemadrassen.

#

Da min bror var ti år, kom han i skole i Hjørring. Han cyklede frem og tilbage hver dag, og når han kom hjem, spiste han havregryn, før han ca. hver anden dag tog turen til Hjørring igen for at spille fodbold eller cricket. Det var 40 km på cykel samt sportstræning.

Vi lå tit ved vejkannten og skrev bilnumre op. Der kom ikke så mange dengang, og man kunne se på nummerpladerne, hvor de kom fra fx Y for Vejleområdet. Der var sport i at have så mange forskellige byer som muligt repræsenteret

#

Olesen, Stadegaard, kørte hver søndag i jumbe til kirke sammen med husbestyrerinden. Hest og vogn blev så opstaldet i den store blikhal, syd for kirken, som lå på nuværende parkeringsplads. Det var før bilen.

#

Før vaskemaskinernes tid foretog man storvask 1 gang om måneden. Det foregik i kolde vaskerum med gruekedel og vaskebræt. Tøjet blev sat i blød dagen før. Nogle havde vaskekoner. Nogle naboer - måske 10 stykker - gik sammen om at købe et skrummel af en vaskemaskine, som gik på omgang. Man havde den et døgn, hvorefter den blev flyttet til den næste. Den blev varmet op med brænde og havde vandtilledning og -afløb. Det var en stor forbedring.

Kirken

Aage Kristensen

Lærer Mariager havde embedet før min forgænger, som var lærer Skousen. Mariager var lærer og kirkesanger under pastor Schjøtt. Begge var et par stejle herrer. Følgende berettes om et bryllup:

Degnen meldte afbud, men kom alligevel. Præsten spurgte hvorfor, hvortil han svarede: ”Jeg kommer, når det passer mig.” Det blev ført til protokol, at han var meget vred med følgende bemærkning : Thi han stod med skumbedækte læber.”

#

Pastor Hald skulle døbe et såkaldt uægte barn. Pastor Hald var meget nådig og sagde: ”Jeg har givet hende lov til at bære sit barn til dåben”. Han kunne på den tid have afvist at døbe børn født uden for ægteskabet.

#

Der var bryllup i kirken, og jeg så en mus løbe rundt bag brudeparret. Jeg kunne ikke foretage mig noget, for præsten var netop ved at tilspørge brudeparret, om de ville have hinanden. Da bruden senere opdagede musen, sagde hun til sin tilkommende, at hvis den kravlede ind under hendes skørter, ville hun skrike, hvortil manden hvædede: ”Do holder din kæft!”

#

Udtalelse fra den nyslåede brudgom: ”I aften skal det fanden tage mig være kærlighed, siden må det gå som det kan!”

#

Engang for mange år siden var jeg kirkesanger i Skallerup Kirke. Vi sang bl.a. ”Dejlig er jorden”, og da der var en dame, som sang godt til, ville jeg prøve at synge andenstemmen til salmen. Jeg syntes selv det lød godt, men da bælgræderen kom ned fra orglet, spurgte han forundret: ”Blev du syg, Kristensen?”

#

Gitte Carlsen skulle have fat i en kirkesanger til datterens bryllup i Vennebjerg Kirke. Hun fandt Aage Christensen i telefonbogen og spurgte, om han ville synge til datterens bryllup og efterfølgende tage konen med til Højskolehjemmet i Hjørring, hvor festen skulle stå. Svar: ”Ja, festen i Hjørring kunne han nok tænkes at være med til, men det her syngen i kirken var det ikke så godt med”. Det kunne hun ikke forstå, for de havde da så tit hørt Aage Kristensen synge: ”Men så skal jeg da sige dig, du snakker med smeden i Skallerup og ikke med degnen i Vennebjerg.” Man fortæller, at samtalen omgående blev afbrudt.

#

Arveonkelen var død, hvilket arvingerne havde set frem til i nogen tid. Der skulle graves en åben grav i familiegravstedet, som man kunne gå ned i, for ”man ville bæres ned, ikke hejses”. Dette gav anledning til en voldsom opgravning af efterladenskaber fra hele familien i mange slægtled. Den daværende graver kunne ikke tåle at se ben, så han fik naboen til at grave. For at drille graveren, anbragte denne hjælpegraver meget respektløst og midlertidigt de opgravede knogler og kranier oven på den gravede jordvold, så de var tydelige og strittede til alle sider til stor skræk for graveren.

Da begravelsen oprandt, havde familien bl.a. valgt en salme, som temmelig pinligt, men samtidig meget præcist, skildrede de efterladtes forventninger. Det var salmen ”Jeg som et barn mig glædes vil, og sjunge i det høje, ej sorg på jord i dag er til, som tør min sjæl nedbøje. I dag bliver fattigst betler rig, et paradys er jorden mig ”

#

Krover-Marie var gift med Per Røjnom (rundten om). Hun var mildest talt ikke skøn at skue. Ved deres bryllup havde Marie plukket en buket kornblomster, som var fastgjort ved panden og stak lige fremad. Buketten fastholdt et slør, som bestod af de i hast nedrevne køkkengardiner. Det siges, at da de kom hjem fra kirken, havde Fattig-Laurits spist bryllupsstegen.

#

En varm sommerdag skulle vi have bryllup, og gommen spurgte præsten, om de mod almindelig sædvane måtte komme i dagligt tøj, hvilket han fik tilladelse til. Der var kun brudepar og vidner, altså et meget lille bryllup. Bruden havde en rose i hånden, bare ben og bar mave. Gommen i cowboybukser og iført træsko, som han dog satte under vielsen. Efter vielsen satte gommen sig til at stortude. Jeg ved ikke, om han allerede havde fortrudt, men en måned efter gik de fra hinanden.

Hanne

Lærer Mariager og hustru mistede begge deres børn under en pest. De ligger begravet under den store flade sten neden for Klangshøj, syd for kirketårnet. På stenen står: Her hviler Støvet af de tvende Sødskende Emma Christence Mariager og Mads Jensen Mariager, hun 9 ¼ og han 6 ½ år gammel. De døde begge Foråret 1851 og savnes inderligt af deres Forældre. Skolelærer og Kirkesanger Mariager og Hustru Else Mariager. Marts 1851. Math. 18.10. I Kjere vi sees igjen

#

Om Krykke-Karens kilde ved Klangshøj. En sænkning i højens nordside har sin særlige historie om sognets præst, hr. Søren og Krykke-Karen, kaldet sådan, fordi hun var dårligt gående. Da hun døde ”gik hun igen” på Klangshøj, uanset hvor mange gange hr. Søren med bibel og i præstekjole søgte at mane hende i jorden, så egnens folk ikke skulle være nervøse. – ”Du kan kun ”mane”, hvis tøjet sidder rigtigt”, råbte Karen, og da præsten opdagede, at han havde fået den ene strømpe forkert på, rettede han det, og gik igen op på højen. Krykke-Karen forsvandt, og hvor hun gik i jorden sprang den kilde frem, som mange efter sigende er blevet helbredt ved.

Bemærkning: Ovenstående er udklip fra en ikke navngivet avis. Den holdt efter sigende op med at springe, da en bonde forsøgte at bade en skabet stud i den. Det skal bemærkes, at der i min barndom løb en lille kilde ved foden af Klangshøj, mellem kirkediget og mindestenen over lærer Larsen

#

I kirkens våbenhus hænger et stort ligtræ, snittet i en tyk egeplanke med navnene Hans Nielsen og Sofie Pedersdatter. Træet har oprindelig ligget i kirkens gulv, men er nu hængt op, hvor det ikke slides.

Thorkild

Syd for kirken på den nuværende parkeringsplads, lå en stor rejsestald, hvor kirkegængerne, som kom med hesteforspand, kunne parkere hest og vogn under gudstjenesten. Det er godt, den kom væk. Den var stor og grim og beklædt med pandeplader. Det tænkte vi jo ikke på den gang.

Sine og hendes hus

Aage Kristensen

Øst for Vennbjerg kirke (nuværende Klangshøjvej 25) lå der et gammelt hus tilhørende Per Ulrik og Sine. Per var ufaglært arbejdsmand og Sine var hjemmegående. Hun var en skrap dame, som nok skulle fortælle, hvor skabet skulle stå, både hendes og andres. Hun sagde engang om sit ægteskab:

”Te å bejøj mæ, da vi var jywt, jik æ entj så godt med økonomien, men så tu a måent (magten)”.

#

En aften kom Sine løbende ned til skolen for at ringe efter lægen, for Per havde drukket benzin. Der havde stået benzin i en sodavandsflaske og i tillid til, at der var sodavand i flasken, havde han taget en ordentlig slurk og sad nu fuldstændig apatisk hen og ville ikke sige noget. Hun ringede til doktor Holm om at komme derud med det samme. Han trøstede hende med, at Per ikke ville springe i luften og var ikke tilbøjelig til at komme. Så truede hun med, at hun ville ringe efter en anden læge, og det hjalp.

Så fulgte jeg med op for at hjælpe med pumpe Ulrik ud, og jeg skal love for, at han havde fået en ordentlig slurk, for der stank af benzin i hele huset. Ulrik sagde, da han vågnede:

” A ka da faeme intj forsto, hva de her er for noe”.

Så fortalte Sine om hele balladen, og at Kristensen havde holdt ham fast mens Holm pumpede.

”Så ska Kristensen osse ha´ en cigaret!”

Det var under krigen, så det var en flot gestus.

#

Vi havde fået anbragt en elektrisk pumpe ned i vores brønd, og når den kørte, lavede den spektakel i Ulriks radio. I stedet for at komme og tale med os, klagede de flere steder og sagen endte i Danmarks Radio. En dag bankede det på skoledøren, og ind kom en herre, som præsenterede sig som udsending fra Danmarks Radio vedr. noget støj i naboens radio. Jeg var straks klar over, hvem naboen var og sagde, at man ikke kunne regne med vedkommende. Han stillede sig lidt skeptisk med hensyn til min udtalelse om vedkommende dame, tog pænt afsked og gik op til Sine. Jeg regnede ikke med at se ham mere, men en halv time efter kom han tilbage, pegede på sin pande og sagde:

”De havde ganske ret. Der var ikke sund fornuft i det, hun sagde.”

#

Engang var Ulrik syg og lå på sygehuset. Sine sagde, at han var lige ve å strit´, men han kom da over sygdommen, og så mødte han Snedker Kesse, som kom cyklende med sit værktøj på bagagebæreren.

”Nå, vi kam nok intj til gravøl dej her gång”, sagde Kesse. Ulrik svarede:

” Nej, fanden høster intj set rug grønt”.

#

Ulrik var en fattig daglejer og arbejdede under krigen i Børglum. Så længe der var dæk på cyklen, kunne han cykle de 20 km, arbejde i 10 timer og cykle hjem. Da cykeldækkene var slidt ned, måtte han gå på sine ben frem og tilbage. Han havde en klumpfod.

#

Som så mange andre arbejdede Ulrik for tyskerne under krigen. Han skulle tømme lokumspande og forlangte smudstillæg. Det kunne han ikke få. Så stak han hænderne i lokumstønden og gik ind til vagthavende og spurgte, om han ikke syntes, at smudstillægget var berettiget. ”Herraus! skreg tyskeren, og Ulrik forlod kontoret syngende ”Tingelingelater”.

#

Ulrik kunne godt lide en skrå, som han dyppede i tobaksaske. Den samlede han selv og naboer i cigarkasser. Ulrik var i perioder graver, og skulle som sådan hente urner fra krematoriet, som kom til stationen i Lønstrup. Urnen blev så transporteret på Ulriks bagagebærer til Vennebjerg Kirke. Folkeviddet beretter, at urnerne ofte havde taget lidt skade under transporten, så der stod en mindre støvsky om Ulrik, når han cyklede hjem i vesten storm, og at han dyppede sin skrå undervejs.

#

Sine sagde engang til Jens, som var graver, at nu skulle de finde et pænt gravsted til Ulrik, når han skulle begravnes. Svar:” A vil sgu intj begrav ham, før haj er dø.”

Hanne

Når vi spillede rundbold på skolepladsen, skete det, at bolden røg ind i Sines hønsegård. Så var pokker løs, for hvis vi ikke kunne få den ud, beholdt hun den. Bolde var en mangelvare og var ikke noget, man bare genanskaffede. Gode råd var dyre. Jens Olesen, Højlund, som var elev hos min far, påtog sig at gå op til Sine og bede om at få bolden tilbage. Sine kom ud med en hel kurv fyldt med bolde, som hun havde konfiskeret. Hun accepterede, at Jens fik en bold tilbage fra den bugnende kurv med ordene: ”Men do ma kun ta jej!” Søren Færch fortæller efterfølgende, at han engang var gået op til Ulrik, da Sine ikke var hjemme. Han var mere godmodig, og gav ham hele kurven med bolde, hvilket senere udløste stor vrede hos Sine.

#

Sine kom hværlende ned til mine forældre i skolen og bad dem omgående ringe efter sognefogeden, for Per var gået til håndgribeligheder. Mine forældre spurgte, hvad der var sket og Sine berettede, at Per var blevet rasende, og havde smidt flødekanden efter Sine, så den var endt i radioen. Nu var der brug for lovens håndhæver i kommunen, og det var mine forældres gode bekendt, Ole Stadel Pedersen. Han indfandt sig og kom efterfølgende ned til mine forældre. De sagde til ham : Hvad såe do te dem?” Sognefogeden svarede: ”A såe de sku forliges”.

#

Sine havde lokum i enden af den lille staldbygning. Om natten brugte de en potte. Utallige gange har jeg set Sine stå i bagdøren om morgenen med potten i den ene hånd. Indholdet smed hun til den ene side, næsen snød hun i fingrene til den anden side.

#

Sine og Ulrik ejede et stykke jord på hjørnet ned mod Thorkild. Det var år tilbage blevet udlejet til Victor og Mie for en symbolsk betaling på få kroner om året. Der var en klausul om, at lejemålet skulle fornyes hvert år, nytårsaftensdag før kl. 12, ellers ville det ophøre. Sine og Ulrik ville gerne have stykket tilbage og håbede hvert år, at Victor glemte at komme til tiden med betalingen. Victor drillede hvert år Sine med at komme i sidste øjeblik med de få kroner.

Søren

Om vinteren brugte vi skolefrikvartererne til at kælke, og alle, som havde en kælk, mødte med denne i skole. Vi kælkede i Dahls Bakker, hvor vi kunne få fart nok på til at nå helt ud til landevejen. Men det var kun de gode kælke, som var lavet af Snedker Kesse i Vennebjerg. Vi kælkede også oppe fra den østlige låge og ned forbi Sines hus. Herefter kunne vi få fart nok på, til at kælke helt ned til Ganne Jens's hus (nuværende Klangshøjvej 10), især når der var godt iset. Det skulle Sine nok få sat en stopper for. Til vor store fortrydelse havde hun i timen inden næste frikvarter, tømt askeskuffen uden for sit hus, så al kælkning gik i stå. Sådan kunne man jo drille skolebørnene, og Sine var os ikke venligt stemt.

#

Musse var kommet til Lis Stadels fødselsdag sammen med sin mand Knud. Vi sad over for Per Ulrik, som havde set Musse da hun var ca. 23 år. Nu var hun ca. 70. Hendes mand, holdt en vældig tale, og da han var færdig sagde Per: ”Ja, haj snakker sgu godt, men haj hår godt nok tåe pynten å Musse!”

Der var lige smuttet 50 år, men Per kunne nok huske, hvordan Musse så ud.

Poul

Per Ulrik var en herlig fyr, han kunne fortælle historier, men Sine skulle fandeme bare ikke være hjemme. Haj hae in noe å sku ha såe.

#

Kristians Poul og Agnes’ Kaj var blevet gale på Sine. Sine og Per fyrede med tørv. De skulle nok få røget de to gammel. Så kravlede de op på taget med en sæk med halm, som de stoppede ned i skorstenen. Så gik der ikke mange minutter, før Per kommer hostende og harkende ud af huset. Men det var Tulle-Jens der stod bag, for han var sateme en lun ræv. Han skræmte næsten livet af et par voksne piger, som skulle til rutebilen efter at have besøgt os. De kom rædselsslagne tilbage, fordi de troede, at de havde mødt et spøgelse. Det var Jens, som stod bomstille på deres vej og lignede et spøgelse.

Ole

Per Ulrik var så nede hos min far og hjælpe med at tage kartofler op. Og min far han kunne godt lide en gammel ost, der sådan svedte lidt, og det var min mor ikke helt begejstret for, for nu var vi nået til, at den første helt vilde luksus i vores hjem, det var et køleskab, men der måtte wusti ikke komme ind i. Det der dyr, ville mor ikke have deri. Den blev så parkeret på et fad og så en brun lerkrukke ovenpå, og så blev den sat ud norden til.

Så kom vi hen til sensommeren, hvor kartoflerne skulle op, og så kom Per Ulrik for at hjælpe. ”Jeg har kun ost og marmelade til kaffen,” sagde mor. ”Det er også fint”, så Per”. ”Ja, vent du nu kun til osten kommer ind, for det er en der sveder rigtig godt.” ”Ork, det er ingen ting” så Per Ulrich så, ”a hår hat jej, der var møj, møj værre. A hår hat sognefogeden henne å sku dej en tre gång, før dej vil blyv hjem.”

”Han var lun, var Per, det var synd, han blev gift med Sine. Jeg kan godt forstå, at han ikke havde travlt med at komme hjem til hende!”

Kræn

Sine havde et gedekid, og det ville hun af med. Anker Borisholdt og jeg fik det tilbudt begge to, men vi skulle først gå hjem og spørge om lov. Den der så først kom tilbage, ville få kiddet. Jeg løb som bare pokker ned af bakken for at prøve at overtale min far, men det var ikke nemt, for han ville ikke have sådan noget skidt i huset. Endelig langt om længe kom han efter, at det måtte jeg vist godt, og så løb jeg tilbage. Lige da jeg rundede svinget i bunden af bakken, kom Anker med kiddet.

Tut

Sine var en skrap madamme. Børnene måtte ikke spille rundbold på skolepladsen, fordi bolden kunne ryge op i hendes hønsegård og knække benene på hønsene. Det gik også ud over æglægningen. Når vi så fik slået bolden op i hønsegården, så hørte vi først hønsene, og så hørte vi Sine. Hun var i al almindelighed gal på skoleungerne, og stod i haven og skældte os ud, når vi gik forbi.

Bidragydere.

Aage Kristensen. Førstelærer i Vennebjerg Skole 1937-1960. Skoleinspektør ved Skallerup Centralskole 1960-1972

Hanne Bundgaard, Klangshøjvej 25, 9800 Hjørring. Sættedammen 6, 3400 Hillerød.

Initiativtager og koordinering af materialet.

Hans Bundgaard, samme adresse. Korrektur.

Søren Færch, Vennebjergvej 201, 9800 Hjørring

Poul Jensen, Lyngbakkevej 7, 9800 Hjørring

Ole Michaelsen, Klangshøjvej 17, 9800 Hjørring

Thorkild Falck Sørensen, Løkkegaardsvej 16, 9800 HjørringK

Kræn (Carl K.) Michaelsen, Vennebjergvej 277, 9800 Hjørring

Tut (Thurid) Ostenfeldt, Solvænget 5, st.th. 9800 Hjørring

Per Karlsson, Klangshøjvej 24, 9800 Hjørring. Praktisk hjælp og teknisk bistand.